

נקודה למחשבה

פרשת עקב

אנשים סביבי חוטאים ופושעים והחיים שלהם יפים, ורק אני סובל? זה אומר שרק ממני השי"ת מצפה להתקדמות. רק בי הוא רואה פוטנציאל הגשמה איכותי, ש'שווה השקעה'.
וכאן אנו מגיעים למשפט המפתח השני שאנו מקבלים בפרשה:

אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ תִירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וּבוֹ תִדְבֹק וּבְשֵׁמוֹ תִשָּׁבַע: (שם, י, כ).

ובו תדבק. מה זאת אומרת?

מפרשי התורה האריכו רבות להסביר את משמעות הוראה זו. אנו נלך השבוע בעקבותיו של ה'משך חכמה':

'שכיון שיצייר האדם שהוא דבוק לההשגחה העליונה מהשי"ת, ומרגיש השי"ת בעניניו יותר ממה שמרגיש האדם בעצמו ורוצה בהצלחת האדם יותר ממה שחפץ לבב האדם בעצמו... אז האדם בטוח ונח ואינו דואג מאומה לעניניו, כי מה יועיל יכולתו נגד יכולת הבורא הדבוק עמו ומרגיש בהעדריו כביכול...!'

דבקות בקדוש-ברוך-הוא פירושה להרגיש דבקות מוחלטת בהשגחת ה'. לדעת שהשי"ת יודע בדיוק מה אני חווה, ה' מרגיש יותר טוב ממני את הרגשותיי, ורוצה – עוד-יותר-ממני – בהצלחתי.

זהו הביטחון המיוחל והמצופה. אדם בטוח, נח, ואינו דואג מאומה.

בן אדם! אתה מושגח! אלוקים יודע בדיוק מה אתה צריך, והוא דואג לך במקסימום כי הוא אבא שלך!

מבט כזה על קשיים, מרומם את האדם באופן אוטומטי. פתאום, במקום לראות בנסיונות קשיים, הוא רואה בהם עדות לקשר הבלתי-אמצעי עם אביו שבשמים. פתאום הוא מבין שכל אתגר מאיר באור גדול את יחסו המיוחד של ה' אליו.

ממילא, הוא מתרומם ומתעלה.
הלוואי, הלוואי שנזכה!

משה רבינו מסכם בפרשת השבוע את תקופת שהות העם במדבר.

הוא חוזר על החוויות שחוו ועל התחושות שהיו מנת חלקם בתקופה ארוכה זו.

והיה קשה. עיניו. כל יום לקבל כמות מדודה של אוכל, בלי לדעת מה יהיה מחר. 'וַיַּעֲנֶן וַיִּרְעַבְךָ וַיֹּאכַלְךָ אֶת הָעֵץ (דברים, ה, ג).

וזה לא היה הקושי היחיד. כל אותה התקופה הם עברו קשיים בלתי נתפסים. התורה מגדירה זאת כעיניו.

וַזְכַּרְתָּ אֵת כָּל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הוֹלִיכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּמִדְבָּר לְמַעַן עֲנִתְךָ לְנִסְתָּךְ לְדַעַת אֵת אֲשֶׁר בְּלִבְּךָ הַתְּשַׁמֵּר מִצְוֹתַי אִם לֹא: (שם, ב).

אבל לכל זה היתה מטרה. לנסותך.

למילה 'ניסיון' יש שתי משמעויות. המשמעות הרגילה והמוכרת היא זו שאנו משתמשים בה בדרך כלל. משהו כמו מבחן, בדיקת-עמידות.

אך ישנה משמעות נוספת. ניסיון כהתנסות. התרוממות. הנסיונות בהם השי"ת מנסה את בניו, משמשים כמקפצת-עליה וכתחנת-זינוק מטאורית. אדם שיודע להשתמש בקשייו ובהתמודדותיו בצורה הנכונה, עולה ומתעלה עד בלי די.

כדי שאדם יכול יהיה לעלות ולהיבנות מקשייו, נותנת לנו התורה בפרשת השבוע שני משפטי מפתח. שני פסוקים שזכירתם מסייעת לצלוח כראוי את הקשיים, ולקחת אותם בפרופורציות הנכונות, כסולם לרוממות.

הפסוק הראשון הוא המסכם את הקשיים שחוו במדבר:

וַיִּדְעַתְּ עִם לִבְּךָ כִּי כַאֲשֶׁר יִסֵּר אִישׁ אֶת בְּנוֹ ה' אֱלֹהֶיךָ מִיִּסְרְךָ: (שם, ה).

כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוהיך מיסרך.

ניתן להרגיש במשפט זה מספר הרגשות.

ראשית, כפשוטו. אב המייסר את בנו עושה זאת לטובתו. אב המכה את בנו אינו עושה זאת סתם כך, בשביל להציק לו. הוא מכה אותו בשביל לחנכו ולהעמידו על דרך הישר. גם כשהוא מראה פנים זועפות, המטרה היא להועיל לו, ליישר אותו ולעשות לו טוב.

גם כאשר השי"ת מייסר אותנו, המטרה היא רק לעשות לנו טוב. רק בשביל שנחיה נכון וישר.

על הסבר זה, ה'אור החיים' מוסיף רעיון מרגש. כאשר אדם עובר ברחוב ורואה ילד זר עושה שטויות, זה לא מעניין אותו. האדם היחיד שמתעניין במשובותיו של הילד, זה שגם יכה אותו כשהוא ישגה ויטעה, הוא אביו.

החינוך, הייסור, מגיעים מאיכפתיות-אמת. העובדה שאלוקים מכה אותי מעידה כאלף עדים שחשוב לו ממני. חשוב לו מה אני עושה, וחשוב לו שאני אעשה את זה נכון.